Hukuk Bölümü 2003/40 E., 2003/45 K.

- **HARCIRAH**
- **BELEDİYEYE BAĞLI İŞLETMEDE İŞÇİ OLARAK ÇALIŞAN HİZMETLİ**
- **EMEKLİYE AYRILAN HİZMETLİ**

- 2577 S. İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU [Madde 2]
- 6245 S. HARCIRAH KANUNU [Madde 11]
- 6245 S. HARCIRAH KANUNU [Madde 1]

"İçtihat Metni"

OLAY : Davalı Belediyeye bağlı MASKİ İşletme Müdürlüğünde işçi olarak çalışmakta iken emekliye ayrılan davacı, beyan ettiği adrese göre verilmeyen harcırah karşılığı 650,000,000.- TL. alacağının, emekliye ayrıldığı tarihten itibaren faiziyle birlikte, davalı Belediyeden tahsiline hükmedilmesi istemiyle, 8.11.2001 gününde adli yargı yerinde dava açmıştır.

MALATYA İŞ MAHKEMESİ; 7.5.2002 gün ve E: 2001/332, K: 2002/317 sayı ile, davacının harcırah talebinin 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na dayanmakta olup, 1. maddesine göre belediyelerin Kanun kapsamında bulunduğu ve 3/d. maddesinde tanımlanan hizmetli kavramına iş kanunlarına göre işçi sayılan kimselerin de girdiği; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarında da belirtildiği gibi, idarenin memur ve hizmetlileri ile ilgili karar ve muameleleri kamu hukukuna ilişkin mevzuata bağlı bulunduğundan, kamu kanunlarının ve buna bağlı tüzük ve yönetmeliklerin uygulanmasından doğan karar ve işlemlerin idari nitelikte olduğu; bu nedenle Harcırah Kanunundan doğan uyuşmazlıkların çözümünün idare mahkemelerinin görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istekle, 17.5.2002 gününde idari yargı yerinde dava açmıştır.

MALATYA İDARE MAHKEMESİ TEK HAKİMİ; 22.11.2002 gün ve E: 2002/678, K: 2002/1359 sayı ile, davacının 1475 sayılı İş Kanunu kapsamında personel olduğu çekişmesiz olup, dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca iş mahkemelerine ait bulunduğu; diğer taraftan, 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 3/d. maddesinde, iş kanununa göre işçi sayılan kimselerin de yer almasının ve taraflar arasındaki uyuşmazlığın Harcırah Kanunu ile ilgili idari bir işlemden kaynaklanmış olmasının davada idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucunu doğurmayacağı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu ve idari yargı dosyasının, 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak, davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmemiş olup, esas inceleme yapılmasına oybirliği ile karar verildi.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ali HÜNER'in Başkanlığında, Üyeler: Yılmaz DERME, Dr. Mustafa KILIÇOĞLU, Ayla ALKIVILCIM, Ahmet BAŞPINAR, Dr. Serdar ÖZGÜLDÜR ve Hıfzı ÇUBUKLU'nun katılımlarıyla yapılan 16.6.2003 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa YEĞENOĞLU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Tülin ÖZGENÇ'in davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

ESASA İLİŞKİN İNCELEME:

Dava, Belediyeye bağlı işletmede işçi olarak çalışmakta iken emekliye ayrılan davacıya, beyan ettiği adrese göre verilmeyen harcırahın davalı idarece ödenmesine hükmedilmesi isteminden ibarettir.

6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 1. maddesinde, (a) bendinde sayılan "Umumi Muvazeneye dahil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (Köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler," tarafından ödenecek harcırahın bu Kanun hükümlerine tabi olduğuna işaret edilmiş; aynı Yasa'nın 3/d. maddesinde tanımlanan "Hizmetli" kapsamında, iş kanunlarına göre işçi sayılan kimseler de sayılmış ve 11. maddesinde, memur ve hizmetlilere hangi hallerde yol masrafı, yevmiye ve yer değiştirme masrafları verileceği belirtilmiştir.

Olayda, belediyeye bağlı işletmede işçi olarak çalışmakta iken emekliye ayrılan davacıya beyannamede gösterdiği İstanbul adresinin gerçeğe aykırı olduğu ve Malatya'dan taşınmadığı nedeniyle harcırah ödenmemesi üzerine uyuşmazlığa konu edilen davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Emekli statüsüne geçen davacının bu nedenle talep ettiği harcırah, iş kanunlarından ya da özel hukuk hükümlerine tabi iş akdinden doğan bir hak olmayıp, idare hukuku alanına ilişkin bulunan düzenlemenin konusunu oluşturduğundan, anılan 6245 sayılı Yasa kapsamına giren idarenin, emekliye ayrılan hizmetlisine bu Yasa ile öngörülen ödemeyi yapmamak şeklindeki olumsuz tasarrufunun, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen bir idari işlem niteliğini taşıdığı kuşkusuzdur.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Buna göre, idarenin Harcırah Kanunu'ndan doğan bir ödemeyi yapmaması şeklindeki olumsuz idari işleminden dolayı kişisel hakkın ihlal edildiği nedeniyle açılan ve 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b. maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Belirtilen nedenlerle, Malatya İdare Mahkemesi Tek Hakimi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Malatya İdare Mahkemesi Tek Hakimi'nin 22.11.2002 gün ve E: 2002/678, K: 2002/1359 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 16.6.2003 gününde KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ İLE karar verildi.